

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 7493
Ημερομ. Κατάθεσης: 14/7/2025

ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 14 Ιουλίου 2025

ΠΡΟΣ: Τον Υπουργό Εσωτερικών

ΘΕΜΑ: Ανάγκη θεσμικών και χρηματοδοτικών παρεμβάσεων για την αποτελεσματική διαχείριση των αδέσποτων ζώων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Κύριε Υπουργέ,

Η διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, αρμοδιότητα που έχει μεταβιβαστεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση από το 2003 (ν. 3170/2003), εξακολουθεί να αποτελεί ένα πεδίο σύνθετων προκλήσεων, τόσο διοικητικών όσο και θεσμικών. Τα προβλήματα αυτά αναδείχθηκαν εκτενώς κατά την 1η Πανελλήνια Συνάντηση Εργασίας για τα Αδέσποτα Ζώα, που πραγματοποιήθηκε στις 21 Μαρτίου, με τη συμμετοχή 300 και πλέον στελεχών από 160 δήμους της χώρας.

Από τα συμπεράσματα και τις τεκμηριωμένες προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της συνάντησης, αναδείχθηκε ένα πλέγμα προβλημάτων που επιβαρύνει σοβαρά τη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και παρεμποδίζει τη στοιχειώδη διαχείριση των ζητημάτων που αφορούν τα αδέσποτα ζώα.

Εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης τόνισαν ότι η ψήφιση του ν. 4830/2021 πραγματοποιήθηκε χωρίς ουσιαστική ή θεσμική διαβούλευση με τους ΟΤΑ, παρότι σε αυτούς μεταβιβάστηκε σχεδόν αποκλειστικά η ευθύνη της διαχείρισης των αδέσποτων. Αυτή η απουσία συνεννόησης οδήγησε σε ένα θεσμικό πλαίσιο με σοβαρές δυσλειτουργίες, έντονα γραφειοκρατικό και ενίοτε ανεφάρμοστο, που εκθέτει νομικά τα αιρετά και υπηρεσιακά στελέχη των δήμων.

Εντονότατη ανησυχία προκαλεί η γενικευμένη ποινικοποίηση των ΟΤΑ, καθώς μεγάλος αριθμός αιρετών και υπαλλήλων έχουν κατηγορηθεί, παραπεμφθεί και καταδικαστεί για περιστατικά που δεν μπορούσαν να προβλέψουν ή να αποτρέψουν. Παρότι ο πληθυσμός των αδέσποτων ζώων είναι δυναμικός, ο νόμος προβλέπει καθολική ευθύνη του δήμου για κάθε ζημιά από ζώο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ουσιώδεις παράγοντες. Είναι αναγκαίο να επανεξεταστεί η σχετική διάταξη ώστε η ευθύνη να περιορίζεται σε περιπτώσεις όπου ο δήμος είχε ενημερωθεί για επικίνδυνο ζώο και δεν έπραξε τα προβλεπόμενα.

Επιπρόσθετα, η ανεπαρκής κρατική χρηματοδότηση, η οποία σύμφωνα με στοιχεία του ΠΕΣΥΔΑΠ για το 2024, καλύπτει μόλις το 16,8% των πραγματικών ετήσιων λειτουργικών δαπανών των δήμων για τη φροντίδα των αδέσποτων ζώων, δημιουργεί ένα επιπλέον πρόβλημα. Το υπόλοιπο 83,2% καλύπτεται από ίδιους πόρους, γεγονός που προκαλεί σοβαρές επιβαρύνσεις στους δημοτικούς προϋπολογισμούς και εμποδίζει την ανάπτυξη άλλων κρίσιμων τομέων κοινωνικής πολιτικής.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η ασάφεια κρίσιμων ορισμών μέσα στον νόμο όπως οι έννοιες «επικίνδυνο» και «επιθετικό» ζώο, οι οποίες είναι γενικόλογες και απουσιάζουν από επιστημονικές μελέτες και σχετικά συγγράμματα. Αυτό έχει ως συνέπεια την έκθεση των ΟΤΑ σε κατηγορίες ή παραλείψεις, ακόμα και όταν οι παρεμβάσεις τους είναι σύννομες και σύμφωνες με τις οδηγίες.

Επίσης, η δυνατότητα παράδοσης δεσποζόμενων ζώων στους δήμους από τους ιδιοκτήτες τους, έναντι εφάπαξ ποσού, λειτουργεί ως έμμεσο κίνητρο εγκατάλειψης. Το μέτρο αυτό εντείνει τον κορεσμό των δημοτικών καταφυγίων και μεταφέρει αδικαιολόγητα το βάρος στους ΟΤΑ, χωρίς επαρκή οικονομική ή επιχειρησιακή πρόβλεψη.

Σοβαρό προβληματισμό προκαλεί η συστηματική συμμετοχή φιλοζωικών οργανώσεων ως πολιτική αγωγή σε δίκες αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών, ακόμη και όταν δεν υπάρχει αντικειμενική σύνδεση με τα περιστατικά ή τοπική παρουσία των οργανώσεων αυτών. Το φαινόμενο αυτό εντείνει την πίεση στους ανθρώπους της Αυτοδιοίκησης και δημιουργεί περιβάλλον αδικαιολόγητης δικαστικής στοχοποίησης.

Σε αυτό το δυσμενές πλαίσιο, οι εργαζόμενοι των ΟΤΑ που ασχολούνται με τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων παραμένουν χωρίς την αναγκαία θεσμική προστασία. Παρά τις ανθυγιεινές, επικίνδυνες και επιβαρυντικές συνθήκες εργασίας, δεν προβλέπεται ειδικό επίδομα, ούτε ενισχυτικά μέτρα στήριξης, κάτι που αποτελεί σοβαρό θεσμικό έλλειμμα.

Ανάλογης σημασίας είναι και η ανάγκη επανασχεδιασμού του τρόπου λειτουργίας των 5μελών Επιτροπών Διαχείρισης Αδέσποτων Ζώων, οι οποίες λόγω της απαίτησης για ομοφωνία στις αποφάσεις, συχνά καταλήγουν σε πλήρη αδράνεια. Η επιβολή πλειοψηφίας και η ενίσχυση του ρόλου των ΟΤΑ εντός αυτών των επιτροπών κρίνεται επιβεβλημένη.

Αναφορικά με τον ρόλο της Ειδικής Γραμματείας Ζώων Συντροφιάς, η οποία αν και συστάθηκε για να ενισχύσει τον θεσμό της διαχείρισης των αδέσποτων, σύμφωνα με πολλές τοποθετήσεις δεν έχει καταφέρει να καλλιεργήσει κλίμα εμπιστοσύνης και ουσιαστικής συνεργασίας με τους ΟΤΑ. Ο τρόπος λειτουργίας της, όπως διαπιστώνεται, συχνά εκλαμβάνεται ως εποπτικός και όχι υποστηρικτικός.

Τέλος, ένα ακόμη προβληματικό σημείο αποτελεί η έλλειψη προληπτικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των ζωοανθρωποδόσων, όπως η λεισμάνιαση, η λεπτοσπείρωση και άλλες, που ενισχύονται από τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης. Η απουσία εθνικού σχεδιασμού αφήνει τους δήμους ουσιαστικά αβοήθητους μπροστά σε φαινόμενα που αφορούν τη δημόσια υγεία, τόσο των ζώων όσο και των ανθρώπων.

Κατόπιν των ανωτέρω,

Ερωτάσθε κ. Υπουργέ

1. Προτίθεσθε να προβείτε σε συνολική επανεξέταση του ν. 4830/2021, με ουσιαστική διαβούλευση με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως προβλέπεται και στο άρθρο 42 του νόμου;
2. Προτίθεται το Υπουργείο να προχωρήσει σε τροποποίηση του άρθρου 9 του ν. 4830/2021, ώστε η ευθύνη του εκάστοτε δήμου να ενεργοποιείται μόνον εφόσον είχε προηγηθεί σχετική ενημέρωση για αδέσποτο ζώο με επικίνδυνη συμπεριφορά και παρέλειψε να δράσει σύμφωνα με τις νόμιμες υποχρεώσεις του;
3. Σκοπεύει το Υπουργείο να τροποποιήσει το χρηματοδοτικό πλαίσιο ώστε να διασφαλιστεί ότι οι κρατικές επιχορηγήσεις θα καλύπτουν τουλάχιστον το 80% των επιλέξιμων δαπανών των ΟΤΑ, με βάση αντικειμενικά και κοινωνικά κριτήρια;
4. Προβλέπεται η επανεξέταση των νομικών ορισμών που σχετίζονται με την «επικινδυνότητα» ή την «επιθετικότητα» των ζώων, με τη συμβολή επιστημονικών και αυτοδιοικητικών φορέων;
5. Θα αναληφθούν πρωτοβουλίες για τη θεσμική αναμόρφωση της διαδικασίας παράδοσης δεσποζόμενων ζώων στους δήμους, ώστε να αποφεύγεται η μετατροπή της σε πρακτική νόμιμης εγκατάλειψης;

6. Προτίθεται το Υπουργείο να προχωρήσει σε ρύθμιση για την αποζημίωση των εργαζομένων των ΟΤΑ που εργάζονται σε συνθήκες ανθυγιεινής ή επικίνδυνης εργασίας στον τομέα των αδέσποτων ζώων;
7. Σκοπεύετε να ενισχύσετε θεσμικά τον ρόλο των δήμων στις 5μελείς επιτροπές με καθιέρωση πλειοψηφίας και εκπροσώπησης αναλογικής προς τις ευθύνες;
8. Πώς σχεδιάζει το Υπουργείο να αποκαταστήσει τη λειτουργική σχέση συνεργασίας μεταξύ της Ειδικής Γραμματείας Ζώων Συντροφιάς και των ΟΤΑ;
9. Υπάρχει πρόθεση σύνταξης και υλοποίησης εθνικού σχεδίου πρόληψης και ελέγχου των ζωοανθρωπονόσων, με τη συμμετοχή των δήμων και των υγειονομικών φορέων;

Ο ερωτών βουλευτής

Μανώλης Χριστοδουλάκης